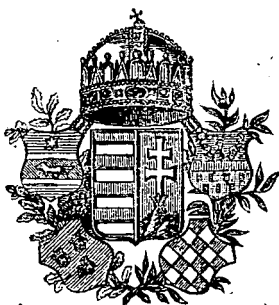

1848.

ERDÉLYI

ORSZÁGGYÜLÉSI

TÖRVÉNYCZIKKEK.

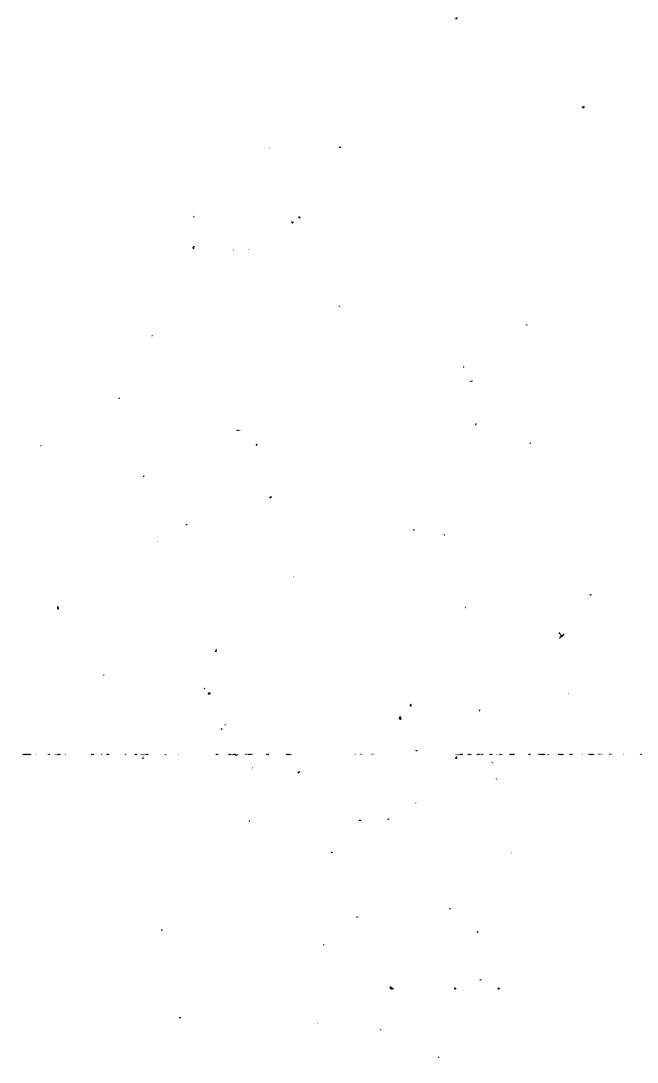

PEST.

KIADJA LAMPEL RÓBERT.

1861.

O Császári és Apostoli királyi Felsége, Erdély Nagy-Fejedelme, Székelyek Ispánya, legkegyelmesebb Urunk nevében!

**Kolozsvár szabadalmazott k. várossa
Tanácsának.**

A mostani idő körülményei több nagyobb-szerű törvényes intézkedések tételét kívánván, Felséges Urunk, Atyai szive hajlamát követvén, hogy azon intézkedések iránt e nagy fejedelemség Rendeivel értekezhessek, folyó hó 5-ik napjáról 2519. udvari szám alatt ezen királyi fő kormányshékhöz intézett kegyelmes királyi leiratánál fogva, e Nagy fejedelemség három nemzetből álló nemes Rendeinek, ezen szabad királyi Kolozsvár várossában szokott módon tartandó közönséges gyűlését folyó hó 29-ik napjára meghatározni, és arra Felséges személyét képviselő teljes hatalmu királyi biztossá báró Puchner Antal ő nagyméltóságát, valóságos belső titkos tanácsost, Mária Theresia jeles katonai rendje vitézzét, egyszersmind Leopold jeles rendje közzép keresztessét, orosz Szent György és szent Vladimir negyedik osztályzatú,

nem különben pápai birodalmi szent György rend commendátorát, tábornoki helytartót, a császári királyi hadseregnek a 3-ik számú gyalogezred 2-od tulajdonosát és e Nagy Fejedelemség fő hadi parancsnokát kinevezni méltóztatott.

Mely országgyűlés tárgyaivá a tisztelt kegyelmes királyi leirathban a következők vagynak kijelelve: u. m.

1-ör. Hogy minden más egyéb tanácskozás előtt az ürességbe jött udvari erdélyi kanczellári hivatalra az országos karokat és rendeket az 1791-beli 20-ik törvényczikkely értelmében illető választási jognál fogva választás vitessék véghez, és az legfelsőbb kegyelmes kinevezés végett késedelem nélkül terjesztessék ő Felsége eleibe.

2-or. Hogy ezen Nagy fejedelemségben ürességben jött törvényes táblai elnöki hivatalra hasonlólag választás vitessék véghez, kegyelmes megerősítés végett ő Felségének felterjesztendő.

3-or. Hogy Erdély Nagy-Fejedelemségnek és Magyarországnak a legközelebb múlt erdélyi országgyűlés végével a karok és rendek által 1847-beli November 3-ról tett felterjesztésben érintett egyesülése feletti kérdés, a fennálló helyhatósági törvények, és a 3 nemzetek törvényes viszonyai tekintelbe vételével a tárgy fontosságához képest érett tanácskozás alá vétessék.

4-er. Hogy mintán Felséges Urunk azon Atyai szándokát és gondoskodását, miszerint az úrbéreszek sorsán mindenképpen és minél előbb segítve legyen, folyó évi Aprilis 3-ik napjáról kelt kegyelmes királyi leiratában nyilvánította, a jelenlegi környülményekhez képest, a létező úrbéri viszonyok megszüntetése, és az illető földesuraknak illő káratlanítása szükségképpen tárgyalatván — ezen tárgy oly móddal sietessék, hogy az e részben felküldendő és ő Felsége által megerősítendő törvényjavaslatok — jobbágyokra nézve, még ezen országgyűlés folyama alatt kihirdetessenek, és teljesedésbe vétethessenek.

5-ör. Hogy a közterheknek minden személy megkülönböztetése nélkül egyformán meghatározandó viselése tanácskozás alá vétessék.

6-or. Az is tanácskozás alá vétessék, miszerint ezen Nagy-Fejedelemség nagy részét lakó oláhok állapotjáról, mind a polgári jogokra nézve, mind pedig vallás érdekében e felett hozandó törvény által gondoskodtassék; végre

7-er. Hogy a sajtó szabadságra és a visszaélések megelőzésére nézve czélul megfelelő törvényjavaslatok ő Felsége eleibe terjeszteszenek.

Mely legfelsőbb kegyelmes királyi leirat, e Nemes Tanácsnak oly végett adatik ezennel tudtára, hogy a fenn irt helyen és napon kinyitandó országgyűlésére törvényszabta büntetés alatt személyesen megjelenni, és a legfelsőbb

legkitűzött tárgyak feletti tanácskozásba a közjóra végig munkálni kötelességének tartsa. Az erdélyi Nagy-Fejedelemség kir. fő kormányshé-
kének Kolozsvárt, 1848-ba pünkösöd hó 11-ik napján tartott üléséből.

Gróf Teleki József m. p.

G. Lázár László m. k.
kancel.

Németh János, m. k. titkár.

I. TÖRVÉNYCZIKKELY.

Magyarország és Erdély egygyé alakulásáról.

A magyarországi törvényhozásnak a hon-egység tárgyában folyó 1848-ik évben behozott VII. törvényczikkelyét Erdélyország hő rokon-érzettel fogadván, Erdélynek Magyarhonnal egygyé alakulását, a *pragmatica sancti*óban szentesített birodalmi kapcsolatnak épségben tartása mellett — és teljes kiterjedésében magáévá tévén — ennek következtében, valamint a testvér Magyarhonban minden lakosok jogegyenlősége kimondva és életbe lépve van, ugyanazon módon itt is, a hazának minden lakosaira nézve, nemzet-, nyelv- és vallás-különbség nélkül, örök és változhatlan elvül elismertetik, és az ezzel ellenkező eddigi törvények ezennel eltöröltetteknek nyilváníttatnak.

§. 1.

A képviseleti joggal bíró erdélyi városok száma Kolozsvár, Maros-Vásárhely és Gyulafejérvár királyi városokon kívül tizenöt, s ezek közül is kettő, t. i. Számosujvár és Erzsébetváros szintén szabad királyi város lévén, az említett VII. törvényczikk 3-dik §-sába csuszott számi-

tásbeli vétség helyrehozásával, az ugyanott kimondott vezéreszméhez képest az erdélyi szavazatok száma nem 69, hanem 73.

2. §.

Királyi kormányzó gr. Teleki József; ennek meg nem jelenhetése esetében országos elnök b. Kemény Ferencz elnöklete alatt

Toroczky Miklós gróf főispán,		
Balázsi József, főkirálybíró,		
Lemény János, fogarasi püspök,		
Id. Bethlen János gróf, királyi hivatalos,		
Jósika Miklós báró	"	"
Kemény Domokos báró	"	"
Teleki Domokos gróf	"	"
Horváth István	"	"
Kemény Dénezs báró, követ,		
Zeyk József	"	
Wéér Farkas	"	
Ifj. Bethlen János gróf	"	
Pálfi János	"	
Mikó Mihály	"	
Berde Mózsés	"	
Schmidt Konrád	"	
Goosz Károly	"	
Roth Ilyés	"	
Löw Vilmos	"	
Wesselényi Miklós báró	"	
Szász Károly	"	
Teleki László gróf	"	
Demeter József	"	
Hankó Dániel	"	

Bohóczel Sándor követ

Saguna András, görög n. e. püspök, és

Debreczeni Márton, kincstári tanácsos személyeikben egy országos bizottmány neveztetik ki, mely bizottmány a teljes egygyé alakulás részletei iránt a magyar ministeriumot felfogja világosítani, Erdély érdekének a Magyarországaiba illesztésén közremunkálni, és a közelebbi közös hongyülésre a ministerium által e tárgyban elérjesztendő törvényjavaslatokra anyagot nyújtani.

3. §.

Erdélyben a közigazgatás és igazság-szolgáltatás folyama és személyzeti szerkezete a közelebbi közös hongyülés általi elrendezésig jelen helyzetében marad. Az udvari cancellária functionója ellenben teljesen megszünend és azon hatóság, melyet Ő Felsége a folyó 1848-ik évi magyarországi III-ik törvényczikk értelmében, nádor ő föntségére és a magyar ministeriumra ruházni kegyeskedett — Erdélyre is kiterjedend mind polgári-, mind egyházi-, mind kincstári-, mind katonai-igazgatás tekintetében és általán az igazgatás minden ágazataira nézve.

4. §.

A közigazgatásnak a ministeri felelősségget öszhangzásban hozatala tekintetéből, a folyó 1848-ik évi magyarországi XXIX. törvényczikkelylyel öszhangzásban, a törvény útján kívüli elmozdíthatlanság a kormányi kinevezéstől füg-

gő közhivatalok közül csak az igazság-szolgálatásra rendelt birói hivatalokra szoríttatik.

II. TÖRVÉNYCZIKKELY.

A legközelebbi közös hongyülésre küldendő követek népképviselet alapjáni választásáról.

A folyó évi július 2-ára már kihirdetett Pesten tartandó közös hongyülésre küldendő erdélyi követek nép képviselet alapjáni választása a rögtönös alkalmazás lehetségesítését is tekintetbe vévén, csupán ez egy esetre következően lesz intézendő:

1. §.

Nem részesülnek a választási jog gyakorlásában általán :

- a) Nőszemélyek.
- b) Külföldiek, kik meghonosodva nincsenek.
- c) Gazdai-, szülői- vagy gyám-batalom alatt álló egyének.
- d) Olyanok, kik bünpörbéli ítélet nyomán fenyíték alatt vannak. — Egyébiránt

2. §.

A bévett vallások követői közt (kik közé a görög nem egyesült szertartásuak is értetendők), a születés általán sehol semmi különbséget nem tesz.

3. §.

A mi a külön képviseleti joggal felruházott városokat illeti, ezekben választási joggal fognak birni :

a) mind azon lakosok, kik 300 ezüst forint értékű házat vagy földet kizáró tulajdonul vagy hitveseikkel s illetően kiskoru gyermekeikkel közösen birnak.

b) Kik mint kézművesek, kereskedők, gyárosok megtelepedve vannak, ha tulajdon műhelylyel, kereskedési teleppel, vagy gyárral birnak, s ha kézművesek, folytonosan legalább egy segéddel dolgoznak.

c) Kik habár a fenebbi osztályokba nem esnek is, saját földbirtokukból vagy tőkéjükből eredő 100 ezüst forint évenkénti állandó s biztos jövedelmet kimutatni képesek.

d) Jövedelmekre való tekintet nélkül: a tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, akadémiai művészek, tanárok, a magyar tudós társaság tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, segédlelkészek és iskola-tanítók, ott, a hol állandó lakások van.

e) Kik eddig városi polgárok voltak, ha a fönnebbi pontokban irt képességgel nem birnak is.

4. §.

Vármegyéken, Fogarasvidéken és Székelyszékekben választói joggal fognak birni :

a) mind azok, kik az 1791-beli 12-ik törv. czikkely szerint közgyűléseken szavazattal bírván, az országgyűlési követek választásába is befolyni eddig is jogosítva voltak; ha szinte ezen jog gyakorlatában ezelőtt korlátolva is lettek volna.

b) Külön képviseleti joggal föl nem ruházott városok lakosai közül mindazok, kik ezen törv. czikkely 3. §-ában irt chategoriák közül valamelyikbe tartoznak.

c) Rendezett tanácssal el nem látott községekben mindazon lakosok, kikre a folyó 1848-ik évre az adólajstrom szerint fejpénzen fölül legalább 8 pengő forint adó van kivetve; és ezeken kívül mindenik község, mely az 1791-beli 12. törv. czikk nyomán jogosítottakon kívül legalább 100 füstöt számlál: befoly a követválasztásba, szabadon választott két képviselő által. Kisebb községek pedig 1 képviselő által.

5. §.

Szász törvényhatóságokban városok és helységek lakosai azon székekben vagy vidékben, melyben megtelepedve vannak — valamint eddig, úgy most is együtt és minden nemzet és valláskülönbség nélkül fogják a választási jogot azon módon gyakorolni, mely a képviseleti joggal nem bíró magyar és székely törvényhatóságokbeli városok és falusi községek lakosaira nézve a 4-ik §. b) és c) pontjai alatt írva van.

6. §.

Követte választható mindenki, akárhol Magyarhonban választói joggal bir, ha életének 24-ik évet betöltötte, és a törvény azon rendeletének, miszerint törvényhozási nyelv egyedül a magyar, megfelelni képes.

7. §.

A képviselő házban egyenlő szavazattal birandó 73 erdélyi követek a legközelebbi hongyűlésre, következő felosztással fognak választatni:

a) Egyes községek által küldendő követek:

1. Kolozsvár küld . . .	2
2. M. Vásárhely . . .	2
3. Gyula Fejérvár . . .	2
4. Számosujvár . . .	2
5. Erzsébetváros . . .	2
6. Abrudbánya . . .	1
7. Vizakna . . .	1
8. Vajda Hunyad . . .	1
9. Kézdi Vásárhely . . .	1
10. Hátszeg . . .	1
11. Szepsi Sz. György . . .	1
12. Udvarhely . . .	1
13. Ilyefalva . . .	1
14. Csik Szereda . . .	1
15. Bereczk . . .	1
16. Szék . . .	1
17. Oláhfalv . . .	1
18. Kolos . . .	1

b) Megyék, székely és szász székek — magyar és szászvidékek szám szerint 25-öt. Két két és így öszvesen 50 követeket küldenek, kiknek választásába a kebelbeli városok közül csak azok folyhatnak be, melyek saját követküldési joggal fennebb fölruházva nincsenek.

8. §.

A hol a törvényhatóság a szózatlás közbeni rend fentartása érdekében szükségesnek találja minden egyes követ választására, külön választó kerület alakíttathatik, tekintettel a területi és népességi arányra.

9. §.

Mindenik országgyűlési követnek az országos pénztárból 5 pengő forint napi díj, és lakbér fejében évenként 400 pengő forint fizettetik.

10. §.

Jelen törvény rendeletének foganasítására királyi kormányshék oly megbizással hatalmaztatik fel, hogy a szózatjoggal bíró tagok összeratását s illetően megválasztását minden e körül előfordulható nehézségek elhárítása és a szózatlások közbeni rend fentartására szükséges intézkedések mellett (a magyarországi folyó 1848-ik évi 5-ik törvényezikk rend szabásait is, mennyiben azok ezen törvényezikkben írt vezéreszmékek és a körülményekkel összeférők, szemügyben tartva) haladéktalanul eszközölje; és általán a választások minden előkészületeit hová hamarább

befejeztessé: hogy azok következtében a követválasztások illő időben megtörténhessenek.

III. TÖRVÉNYCZIKK.

Nemzeti fegyveres erőről.

1. §.

A köz bátorság biztosítása végett Erdélyben is a lehető legrövidebb idő alatt alakitassék Nemzeti Örsereg, melynek egy része mozdítható állapotba fog tartatni és ez rendes zsoldot huzni.

2. §.

Ezen alakítandó nemzeti mozdítható örségnek száma és ennek, valamint az összes nemzeti örseregnek is felvegyverzése, begyakoroltatása és rendezése felőli intézkedésre, mint elrendeltetése szerénti alkalmazására is a Felelős Miniszterium felhatalmaztatik.

3. §.

A jelenleg fegyvert viselő Székelyek jelen törvényczikk erejénél fogva Nemzetőröknek tekintetnek — ennek folytában

4. §.

A közöttök eddig fennállott törvénytelen katonáskodási viszonyok merőben eltöröltetnek és polgári, ugy családi, mint vagyoni viszonyokat illető jogaikba vissza és a polgári törvényha-

tóság alá rendeltetnek s ettől függhendenek.
Azonban —

5. §.

A jelen súlyos körülmények között, mivel a hon kül és bel bátorsága mindenfelől fenyegetetik, mivel az ország minden lakossai a közveszély fegyverrel meggátlására kötelesek, azért a fegyvert viselő (effectiv standbeli) székelység mint Nemzetör köteles katonai rendes fegyelem mellett katonáskodni, és a király és hon bizton számot is tart arra, hogy a hon védelme körüli kötelességét egész készséggel és buzgósággal teljesíteni; önként értetik azonban, hogy ezen kötelezettsége jelen alakjában csakis a közelebbi közös hongyülésnek a honvédelem tárgyában teendő intézkedéséig tartand. — Melly közidőre is reudeltetik:

a) Ezen fegyveres (Effectivstand) őrség valamint szolgálata, ugy gyakorlatai alkalmával is mindenkor rendes zsoldot huzand; midőn pedig törvényhatósága határain kívül rendeltetnék, a rendes zsoldon kívül ruházattal is elláttatik, a köztár eszközeiből.

b) Tiszteknek ezen túl csak magyarul tudó hazafiak alkalmaztatnak, a meglévő al- és főtisztek közül pedig, a kik más helyre nem alkalmaztathatnának, rangjuk fizetésök iránt biztosítatnak.

6. §.

A miniszterium intézkedni fog, hogy a hi-

vatalos irások, jegyzőkönyvek és parancs-szavak magyarul legyenek.

7. §.

A fegyveres székelyeken (effectiv standbeliek) kívüli minden székelyek a közöttök lakó primorokkal, nemesekkel és minden más lakosokkal egyenlő nemzetőri kötelezettség alá helyeztetnek, és ennek folytán rendeltetik ezeknek haladék nélküli őrserege alakítása, felfegyverzése s egyenlő szolgálat teljesítése, az ország minden nemzetőreivel együtt.

8. §.

E törvényben kifejezett irányeszmék szerinti haladék nélküli intézkedésre a ministerium felhatalmaztatik.

9. §.

A székelységen kívüli határőrségnek azon részére, hol polgári helyhatóság is van, a fönnebb irtak értelme általán kiterjed; a többire nézve pedig addig is, míg állapotjuknak hazánk alkotmányos rendszeréhez illesztése a törvényhozás által lehető legrövidebb idő alatt eszközöltet-hetnék, az 5. §. a) pontja alatti kedvezék oly hozzá adással terjesztetik ki, hogy a hol az őrkatonák eddig ruházattal általán el voltak látva, azon könnyebbségben ezután is megtartatnak; e seregnek is a trón és haza megtartása körüli eddigi hő szolgálatára a törvényhozás bizton számít és arra ezennel kötelezi is.

IV. TÖRVÉNYCZIKKELY.

Az úrbériségeken feküdt uri szolgálat (robot) dézma és pénzbeli fizetések kisajátításáról.

Az urbériségeken (colonicaturakon) eddig feküdt uriszolgálat (robot); dézma és pénzbeli fizetések e törvény által eltöröltetnek.

1. §.

A törvényhozás a magán földesurak kármentesítését a nemzeti közbecsület védpaizsa alá helyezi.

2. §.

Ő Felsége a magán földesuraknak akénti kármentesítése iránt: hogy az eddigi urbéri tartozásokkal fölerő tökeérték részökre a közállomány által hiány nélkül kifizettessék, a legközelebbi országgyűlésnek részletesen kidolgozandó törvényjavaslat fog magyar ministeriuma által előterjesztetni.

3. §.

A földesurak által eddig vett dézma szedése megszűnván, önként következően elenyészik a földesurak kötelezettségeit ugyan azon dézma után járt királyi haszonbér ezutánni fizetésére nézve.

4. §.

A helységek polgárai (eddig jobbagyok és zsellérek) azon telkek és földek használatában, mellyek kezekben taláztatnak, bár minő természetiek legyenek is, azok nem fognak bíróság közbejötté nélkül háborgattathatni, sem legeltetési, faizási, nádlási rendes és folytonos eddigi haszonvételeikben megszoríttatni — mindazonáltal, ha valamely telek és föld, melynek természete kérdés alá jött, a következő §-ban irt bíróság elítélése nyomán tiszta majorságnak találattik; az illető urbéres az elmaradott haszonvételt is megtéríteni köteles lesz. Építményekre fordítandó faadása azonban ezentul megszüntettetik; egyszersmind az erdők jó karban tartására felügyelni a törvényhatóságoknak szoros kötelességekké tétetik.

5. §.

A magyar ministerium egy főbíróságot és albiróságokat szükséges számmal fog haladéktalanul alkotni és működésbe tenni a végre: hogy azon eseteket, melyekben a földesurak és volt urbéreseik közt a föld természete fölött kérdés forog fenn, az erdélyi törvények és magánjog elvei szerint summásan elítéljék. — Ezen utonni ítéletnyerés előtt, valamint földjétől, a mely kezén van, meg nem fosztathatik, úgy általán semmi nemü praestatoria nem kényszeríttethetik (a következő 6. §-ban irtak kivételével) egy urbéres is.

6. §.

Székely földén a tiszta majorságok közé értetik a székely örökség (*siculica haereditas*) ennél fogva, minthogy az adófizető és fegyvert viselő székelyek jószágai köztudat szerint többnyire tiszta székely örökségek, az ezeken lakó colonusokra azon mentesség, mely más urbéresekre nézve e törvény nyomán rögtön életbe lép, csak azon esetben terjedhet ki, ha az említett adófizető és fegyvertviselő székely tulajdonosak az ezelőtti §-ban irt bíróságok előtt be nem bizonyíthatnák: hogy valamely telek és föld, mely colonusaik kezén van, majorság vagy székely örökség.

7. §.

Összesítés és birtok elkülönzés törvényes utonni eszközölhetése nyilván fennhagyatik, miről részletesen intézkedni a közelebbi közös törvényhozás feladata leend.

8. §.

Szöllők, mennyiben urbéri állományok közé tartozott helyekből fölfogvák, a dézmaadás alól kivett helyek közé nem értetnek, a korcsmajog és egyéb kisebb kir. javadalmak (regalék) eddigi birtokosaik használatában hagyatnak.

9. §.

Úri és harmadnapos székek megszüntettet-

vén a helységek polgárainak mind polgári mind bünperei illető helyhatósági törvényszékekre utasíttatnak.

10. §.

Oly földbirtokos ellen, kinek birtokához e törvény kihirdetése előtti urbériség volt kapcsolva, semmi ezen törvény kihirdetése előtti adóssági követelések — a kereskedői és mesteremberi kamatlan contók kivételével — a törvény további rendeleteig föl nem mondhatók és csupán a törvényes kamatok nem fizetése iránti követelések vétethetnek föl rajta birói eljárás útján; az adósság tükére nézve a statustól nyerendő kárpótlék is biztosítéki alapul szolgálván.

V. TÖRVÉNYCZIKKELY.

Az urbéri kisajátított magán uri javadalmak státus adóssággá változtatásáról.

1. §.

A magyarországi folyó 1848-dik évi XII-ik törvényczikket Erdély törvényhozása is ezenel egész kiterjedésében magáévá teszi — minek folytán

2. §.

Az erdélyi volt urbérek kisajátított tartozásainak volt földesuraik részére leendő kármentesítése alapjául ő Felsége kegyes jóváhagyásával az Erdély keblébeni kincstári és országos

egyéb jövedelmek általán; különösen pedig meny-nyire kiérők leendenek, s a sóaknák jövedelmei köttetnek le kijelölt hypotheca gyanánt; melyek is alapjául lesznek szolgálandók e kármentesítés czélszerűbb foganatósítása végett netalán fölveendő országos kölcsönnek is; mi iránt a magyar miniszterium (melynek igazgatása alá e kármentesítés kezelése minden esetre tartozni fog); az előbbi §-ban elfogadott magyarországi törvény nyomán is a legközelebbi hongyülésen törvényjavaslatot terjesztend elő.

3. §.

Az elfogadott magyarországi XII-dik törvényczikk 4-ik §-nak Erdélyre alkalmazásául az igazság miniszterium a földesuri kisajátított haszon megbecsülésének helyessége ellen támadható kifogások summás megítélésére Erdély számára is, — mely e részben 6-ik kerületként tekintendő, — egy 5 tagból álló és a státus által díjazandó választmányt nevezend haladék nélkül ki.

VI. TÖRVÉNYCZIKKELY.

Az úrbéri viszonyok elenyésztetésének testületek irányábani következéséről, és a IV. törvényczikkely rendelkezése alá foglalt dézmákon kívüli egyéb dézmákról.

1. §.

Azon igényeknek, melyek az úrbériségeken eddig feküdtek, és a IV-ik törvényczikkely által

testületek irányában is teljesen megszüntetett úri szolgálat, dézma és pénzbeli fizetések, ugy a testületek birtokába akár örökös szerződés, akár királyi adomány által jutott, s szintén eltörölt fiscusi dézmák fejébeni kárpótlék iránt, testületeket illetően fennforoghatnak, — a legközelebbi közös törvényhozás általi elintéztetése végett, a miniszterium törvényjavaslatot fog az I-ső törvényczikkely 2-ik §-ához képest előterjeszteni; mely alkalommal a szász nemzet törvényszerű igényeire is tekintet leend.

2. §.

Minden dézma, mellyel akárki is mint tulajdon joggal birt helyén feküdt járandósággal eddig tartozott, általán és minden külömbség nélkül eltöröltetik.

3. §.

Az előbbi §. rendszabályából önként következően, megszüntettetik azon confirmationis taxa és census cathedraticus, mely azon lelkészek által, kik eddig a szász törvényhatóságokban a dézmában részesültek, — fizettetett; — megszüntettetik a principis legatum név alatt ismeretes hagyományozási kötelezettség; és megszüntettetik általán minden olyan teherviselés, mely akár testület, akár egyén részéről a dézmaszedés fejében teljesítettett eddig.

4. §.

A szász törvényhatóságokbeli lelkészek,

minthogy e telőfélbeni évre a census cathedraticust már nagy részint megfizették, ez évi szolgálataiknak ellenben még eddig szinte semmi jutalmát nem vették, — egy általános rögtönös rendezési lehetetlenséget is tekintetbe vévén, — nem ugyan dézma-járandóság czime alatt — mely örökre el van törölve, — hanem mint e folyó évre illő papibért venni fogják az idén saját vallásokbeli hallgatóiktól mind azt, a mit eddigelő csupán azoktól kapták.

5. §.

Az előbbi §. rendszabálya száasztörvényhatóságokbeli némely lelkészek jövedelmét aránytalanul megrövidítvén, hogy ezen szász lelkészek szintugy, valamint a dézmák általános eltörlése nyomán életmódjuk szükséges mennyiségétől elesett minden más egyházi személyek is illő képe nélkül ez évben se maradjanak, a felől a miniszterium (addig is mig a közös törvényhozás a magyarországi folyó 1848-ki XXII-ik t. cikk 3-ik §-sa nyomán intézkedhetnék), az illető hatóságok közvetítésével haladéktalanul rendelkezendik; valamint arról is: hogy a szebeni árva- és lélenczház növendékeinek mellözhetlen szükségei, mennyiben azok más fönmaradó kutfőkből ki nem telnének, az álladalom által pótoltassanak.

6. §.

Mennyiben fiscusi dézma magán családok birtokába akár örökös szerződés, akár királyi adomány által jutott, a tulajdonos magán család-

doknak a közálladalom által leendő kármentesítése biztosítottván, ezen kármentesítés iránt Ő Felsége magyar miniszteriuma által a legközelebbi országgyűlés elébe részletes törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

VII. TÖRVÉNYCZIKKELY.

A közös teherviselésről.

A magyarországi folyó 1848-dik évi VIII-dik t. cikk egész kiterjedésében elfogadtatván, annak kötelező ereje ezennel Erdélyre is kiterjesztetik.

VIII. TÖRVÉNCZIKKELY.

Sajtó törvény.

A magyarországi törvényhozás folyó 1848-dik évi XVIII-dik törvényczikke ideiglen Erdélyre is kiterjesztetik.

IX. TÖRVÉNYCZIKKELY.

A bevett vallások teljes jogegyenlőségéről.

1. §.

E hazában törvényesen bevett minden vallásfelekezetek (melyek közé a nemegyesült görög szertartásuak is értetnek), nemzetkülömbőség nélkül teljes és tökéletes jogegyenlőséggel bírnak, mind vallás gyakorlása, mind vegyes házassági viszonyok, mind politikai igények tekintetében.

2. §.

A hat héti oktatás, és különböző vallásuaknak egymás iskoláiban tanulhatásuk iránt minden megszorítás meg van szüntetve. Térítési izgatások, és vallásbeli versengést előidéző tények, mint büntettek lesznek fenyitendők.

X. TÖRVÉNYCZIKKELY.

A közlekedések előmozdítására.

A folyó 1848-dik évi magyarországi XXX-dik törvényczikkben közlekedés előmozdítására tett intézkedést az abban utalványozott alaptól arányosan háromlandó terü elvállalása mellett azon meggyőződéssel nyilvánítja e törvényhozó testület Erdélyre is kiterjedőnek, hogy annak jótékonyágai Magyarhon e részében is mi hamarabb élvezendő eredményekben fognak jelentkezni.

XI. TÖRVÉNYCZIKKELY.

Sóárról és sóskutakról.

1. §.

A kősó ára az unio következtében följebb nem emeltetik.

2. §.

A sóskutak a hazai törvények értelmében szabadon lesznek használhatók.

3. §.

Addig is, míg a só áráról országosan rendelkezni lehetne, az apró só vizbe vetése betiltatik s ezen sónak ára ideiglcnsen is szállittassék le a lehetőségig a miniszterium által.

FERDINAND,

**Isten kegyelméből Ausztriai Császár,
Magyar és Csehország e neven Ötö-
dik, Dalmát, Horvát, Tót, Halics,
Lodomér országok Apostoli Királya,
Lombardia, Velencze és Ilyria Ki-
rálya, Erdély Nagy-Fejedelme, és
Székelyek Ispánja s. a. t.**

Méltóságos, Tisztelendő, Nagyságos,
Nemes, Nemzetes és Vitézlő okos és
gondos őszintén s illetőleg kedvelt Hi-
veink!

Erdély Nagy-fejedelemségünknek Magyar-országgal egygyé alakításáról szóló és általuk hű KK-ink és RR-ink által folyó év Pünkösdhava 30-kán kelt alázatos felirástuk mellett megerősítés végett Előnkbe felterjesztett törvényjavaslatot általánosan kegyelmesen megerősítettük; — melyet ezennel oly meghagyással küldünk vissza, hogy azt legfelsőbb királyi megszentesi-

tésünk végett Felségünk eleibe felküldeni siesetek.

Kiknek többire császári királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradunk. Kelt Innsbruck városunkban Szentiván hó 10-dik napján, az Urunk ezer nyolczszáz negyvennyolczadik, országlásunknak pedig tizennegyedik évében.

FERDINAND, m. p.

B. Apor Lázár, m. p.

Eö császári királyi apostoli Felségének saját parancsára.

Szent Györgyi Imre, s. k.

Erdély országosan egybesereglett Karainak és Rendeinek!

Erdélynek Magyarországgali egyesülése forró örömmel tölté lelkünket. Boldogítóbb és egyuttal fontosabb eseménynek hite nem juthatott hozzánk.

Meg voltunk lepetve nem az örömnél véletlenségétől — mert mi teljes hittel reméltük a két testvér nemzet egygyéülekezését, — de meg voltunk lepetve azon büszke öntudat nagyságától, hogy egyesülten, e hazát többé sem ármány sem erőszak nem leend megdönteni képes.

S nem késtünk mindent elkövetni, hogy az egyesülés iránti törvény a Fejedelem által is szentesítették. A miniszter-elnök rögtön utazott az országos küldöttekkel koronás királyunkhoz, hogy fejedelmi szavát és áldását sietve kikérje a testvéri frigyre. És nem tért előbb vissza, mint a bevégzett viszontegyesülésben meghozta jövő nagyságunk örök alapját.

Mig hajdan e két hon egy vala, mindnyájunkat nagyság, fény és nemzeti dicsőség környezett. A mely nap elszakadtunk egymástól, azon napon kezdtünk gyengülni, aljasulni és

szolgaságba jutni. Egyesült erőnkön megtört a hódítók hatalma, szétválasztva egyenként rabokká lettünk és eltüntünk az önálló nemzetek sorából.

Minket Isten, közös vérkötélék és nemzeti múltunk testvérekké parancsol lenni, nem csak szomszédokká, mint eddigelé voltunk. A szomszéd nem sokat törődik szomszéda sorsával. Mi Erdélynek és Magyarországnak minden lakosai több vagyunk egymásnak. Testvérek vagyunk — a kik szeretik egymást, közös boldogságot akarnak, s egyik a másik javáért élni kíván és halni tartozik.

Az unió, e nemzeti testvérségnek újabb, nyilvános elismerése Európa színe előtt. A mit a vér egyesített, ezred éves közös történet örömei és fájdalmai szentesítettek, — azt ma örökké megtartandónak nyíltan bevalljuk a világ előtt.

És e két honnak s minden népeinek egyesülése még többet is jelent. Jelenti azt, hogy mi ismét, mint egykoron, közös erővel, közös kitűréssel és buzgósággal azon törekvünk, hogy Magyarország nagy és boldog legyen, népe hatalmas és dicsővé váljék.

Ez legyen első és legszebb gyümölcse háromszázados elszakadásunk utáni testvéri egyesülésünknek.

Mi elválva is egyek valánk. A tetteges egyesülést most megszentesítő koronás királyunk fejedelmi szava. Nincs egyéb hátra, minthogy Isten áldása koronázza meg e szövetséget, a mely minden nyelvű és vallású népekre nézve a sza-

badtság, egyenlőség és testvériség örökké szent
elveit fogja hinni, vallani és alkalmazni.

Buda-Pest, június 14-kén 1848.

Gr. Széchenyi Ist., m. k.

Kossuth Lajos, m. k.

Klauzál Gábor, m. k.

B. Eötvös József, m. k.

G. Batthyány L., m. k.

Deák Ferencz, m. k.

Szemere Bertalan, m. k.

Mészáros Lázár, m. k.

hadügy-minister.

FERDINAND,

**Isten kegyelméből Ausztriai Császár,
Magyar és Csehország e neven Ötö-
dik, Dalmát, Horvát, Tót, Halics,
Lodomér országok Apostoli Királya,
Lombardia, Velence és Illyria Ki-
rálya, Erdély Nagy-Fejedelme és
Székelyek Ispánja s. a. t.**

Méltóságos, Tisztelendő, Nagyságos,
Nemes, Nemzetes és Vitézlő okos és
gondos őszintén s illetőleg kedvelt
Hiveink!

Miután Erdély Nagy-fejedelemségünknek Magyarországgal egygyé alakításáról általunk hű KK-ink kR-ink által alkotott törvényjavaslatot, folyó év Pünkösd-hó 30-án kelt alázatos felirástuk következtével, az arról mai napon tihozzátok bocsátott királyi leiratnak értelmében megerősítettük, — hogy e folyó év Sz. Jakab hó 2-dik napjára kitűzött magyarországi közös országos gyűlésen Erdély is követői által megje-

lenhessen, — s e végre a választások kellő időben az illető törvényhatóságok által végbe vitethessenek, — kedves öcsénket **Istvánt** ausztriai főherceget, Magyarország Nádorispánját, és ugyanott királyi Helytartónkat ezennel meghatalmazzuk, hogy azon törvényjavaslatokra nézve, melyeket Ti hű KK-ink és RR-ink a választás módjáról alkotandatok, önbelátása szerint a királyi szentesítést megadja. — Melyhez képest a teljesítendőket teljesíteni el ne mulasztjátok.

Kiknek többire császári királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradunk. Kelt Innsbruck városunkban Szent-Iván-hó 10-dik napján, az Urunk ezer nyolczszáz negyvennyolczadik, országlásunknak pedig tizennegyedik évében.

FERDINAND, m. p.

B. Apor Lázár, m. p.

Eő császári királyi apostoli Felségének saját parancsára.

Szent Györgyi Imre, s. k.

RENDELET!

Miután Ő Felsége legkegyelmesebb koronás királyunk az Erdélynek Magyarországgali egyesítés iránt hozott törvényjavaslatot megerősítette volna; a végből hogy a f. é. Julius 2-ra kitűzött magyarországi közös országgyűlésen követei által Erdély is megjelenhessen, s e végre a választások az illető törvényhatóságok által végbevitesenek, engemet felhatalmazott, azon törvényjavaslatokra nézve, melyeket Erdély hű Karai és Rendei a választás módjáról alkotandának, önbelátásom szerint, a királyi szentesítést legmagasb nevében megadni; mely legkegyelmesb meghatalmazásnál fogva, a választásról alkotott törvényt, melyet Erdély Karai és Rendei f. é. június 3-ról Ő Felsége magas színe elébe fölterjesztének, ez ide mellékelt alakban ezennel megerősitem és megszenteselem.

Egyszersmind megegyezvén abban, hogy Erdély hű Karainak és Rendeinek kijelentett kívánata szerint, a két haza egyesülése részleteinek meghatározása iránt kinevezett bizottmány tagjai közé Kolozsvár városának követe Gyergyai Ferencz is besoroztassék.

Minthogy pedig a két testvérhaza már tör-

vény által szentesített frigynél fogva is egyesült, és a megerősített választási törvény által Erdély népeinek a közös törvényhozásba való befolyás biztosított; minthogy továbbá az egyesülésnek király és nemzet közös akarátával lett kimondása után a törvényhozó hatalom csak az egyesült haza országgyűlésén gyakoroltathatik: ennélfogva Erdély híj Karai és Rendei minden egyéb törvényhozási kérdéseket e f. é. Julius 2-ra Pestre összehívott országgyűlésre halasztván, hazafiui lelkes igyekezetöket oda fordítsák, hogy a követválasztások azonnal rendeltessenek meg, következöleg minden még függöben és tanácskozás alatt lévő tárgyak az egyesült országgyűlésre átteendök, hol azok az örök igazság és méltány alapjain, testvéri szeretettel és az emberi s polgári jogok, s érdekek teljes kimélésével fognak megfejtetni.

Kelt Buda-Pest, junius 19-kén 1848.

ISTVÁN NÁDOR, m. p.

kir. helytartó

Belügyminister

Szemere Bertalan, m. k.